

ISSANDA MUUTMISE PÜHA AD 2024

2Ms 34:29–35 (2Kr 3:7–18; Lk 9:28–36)

29 Ja kui Mooses astus alla Siinai mäelt ja Moosesel oli tulles käes kaks tunnistuslauda, siis Mooses ise ei teadnudki, et ta palge nahk hiilgas kõneluse tõttu Issandaga.

30 Kui Aaron ja kõik Iisraeli lapsed nägid Moosest, vaata, siis hiilgas tema palge nahk ja nad kartsid temale ligineda.

31 Aga Mooses hüüdis neid; siis Aaron ja kõik koguduse ülemad tulid jälle tema juurde ja Mooses rääkis nendega.

32 Seejärel kõik Iisraeli lapsed tulid lähedale ja ta käskis neid teha kõike, mida Issand temale oli öelnud Siinai mäel.

33 Kui Mooses oli lõpetanud nendega kõnelemise, siis ta pani katte oma näo ette.

34 Ja iga kord, kui Mooses läks Issanda palge ette temaga rääkima, pani ta katte ära kuni väljatulekuni; ja olles välja tulnud, rääkis ta Iisraeli lastele, mida oli kästud.

35 Siis Iisraeli lapsed vaatasid Moosese palet, sest Moosese palge nahk hiilgas. Aga Mooses pani jälle katte oma näo ette, kuni ta läks sisse, et temaga rääkida.

Ja Moosese Siinai mäelt laskudes – ja kaks tunnistuslauda oli Moosese käes mäe otsast laskudes – sündis, et Mooses ei teadnud, et ta palge nahk kiirgas Temaga kõneldes. Ja Aaron ja kõik Iisraeli pojad nägid Moosest ja vaata, tema palge nahk kiirgas ja nad kartsid talle ligi astuda. Ja Mooses hüüdis neile ning Aaron ja kõik ülikud koguduses pöördusid tagasi tema juurde ning Mooses kõneles neile. Ja pärast seda astusid ligi kõik Iisraeli pojad ja ta seadis neile ülesandeks kõik, mis ISSAND oli temaga kõnelnud Siinai mäel. Ja Mooses lõpetas nendega kõnelemise ja pani oma palgele katte. Ja Mooses, minnes sisse ISSANDA palge ette Temaga rääkima, eemaldas katte kuni väljumiseni ja tuli välja ja kõneles Iisraeli poegadele, mida kästi. Ja Iisraeli pojad nägid Moosese palet, et Moosese palge nahk kiirgas ja Mooses pani katte tagasi oma palgele, kuni ta läks sisse Temaga kõnelema.

Sissejuhatus

Heebrea keeles kannab 2. Moosese raamat nime תּוֹמָה – «Nimed»¹ –, kreeka keeles Ἔξοδος – «väljumine», «lahkumine»² –, ladinapäraselt (ka mitmes teises keeles kasutatuna) *Exodus*, tähistades raamatu keskset teemat: Iisraeli rahva lahkumist Egiptusest ning pääsemist orjapõlvest.

¹ Vrd 2Ms 1:1: Ja need on Iisraeli poegade *nimed*, kes olid Egiptusesse tulnud...

² Ehk võiksime tõlkida ka «väljapääsutee»: ἐξ – «välja» – ja ὁδός – «tee».

19.–20. sajandi piibliteaduses oli valdavalt esindatud seisukoht, et Moosese raamatud rajanevad neljal allikal, mida tuntakse nimede Jahvist, Elohist, Deuteronomist ja Preestrikoodeks all. Pikka aega paigutati neist esimese tekkimine Iisraeli kuningriigi kõrgaega (10. sajandisse eKr) ning viimane eksiili või vahetult sellele järgnenud ajaperioodi. Viimastel aastakümnetel on hakatud taolist jaotust revideerima ning pakutud välja hüpotees, mille kohaselt vanimaks allikaks on pigem Deuteronomist, millele eksiiliperioodil on lisatud «eelloona» seni vanemaks (ning «täiendusena» seni noorimaks) peetud materjal.³

Teine Moosese raamat algab Iisraeli rahva Egiptuse orjapõlve kirjeldamisega, millele koheselt järgneb Moosese sünni-, pagenduse ja kutsumise lugu. Peaaegu pool raamatu mahust (esimesed viisteist peatükki neljakümnest) on pühendatud Egiptusest lahkumisele, raamatu teine pool suurel määral Jumala lepingule Iisraeliga, kusjuures algusest peale on selgelt esil vastuolu ühelt poolt Jumala ustavuse ning teiselt poolt rahva usaldamatuse ja truudusetuse vahel.

Keelelisi märkuseid

Mooses – nimi מֹשֶׁה pärineb 2Ms 2:10 selgitusel verbist מָשַׁח – «[välja] tõmbama» – ning viitab Moosese veest välja tõmbamisele, s.t leidmisele Niiluse jõelt; ühtlasi on selles nimes võimalik näha prohvetlikku ettekuulutust Moosesest kui Iisraeli rahva vaarao käest ära ja Egiptuse orjapõlvest välja «tõmbajast».

Astus alla – בָּרַדַּת – sõna יָרַד tähendab «alla minema», «laskuma».

Tunnistuslauda – לְחַת הָעֵדוּת – sõna לִוּי tähendab «laud», «tahvel», «plaat». Sõna עֵדוּת tähendab «tunnistus», aga võib tähistada ka seadusekoodeksit.

Ei teadnudki – לֹא יָדַע – sõna יָדַע tähendab «teadma», «[ära] tundma», «tundma [õppima]», «mõistma», «oskama», «[milleski] vilunud olema» ning tähistab ka sisemist äratundmist.

Hiilgas – sõna קָרַן tähendab «särama», «kiirgama», «hiilgama».⁴

Kõneluse tõttu – בְּדַבָּרוֹ – sõna דָּבַר – «kõnelema», «rääkima» – tähistab korrastatud, mõtestatud, isegi loovat kõnet (sõna), mis ei pruugi mitte ainult tähistada, vaid ka põhjustab seda, millest kõneldakse.

³ Taoliste hüpoteeside ja arutelude sisuline väärtus seisneb eeskätt erinevas vastuses küsimusele, kas käsitleda iseäranis alg- ja eisiade lugusid «loomis- ja algusmüütidenä» või pigem kirjanduslikku kuube rüütatud teoloogilise (ja ajaloo filosoofilise) sõnumina. Nii vanema juudi kui kristliku pärimuse järgi on viie Moosese raamatu autoriks suures osas Mooses ise, kes sai need Jumala ilmutusena Siinail.

⁴ Sõna קָרַן võib tähendada ka «sarviline olema» (Ps 69:32) – siit tuleneb *Vulgata* tõlge *cornuta* – ning selle alusel kunstis levinud Moosese kujutamine sarvedega.

Issandaga – אֱתֵנוּ – «Temaga».

Aaron – nime אַהֲרֹן tähendus ei ole selge. See võib olla seotud sõnaga אֵר – «mägi» – ning tähendada «kõrge», «ülendatu».

Israeli – nimi יִשְׂרָאֵל koosneb verbist שָׁרָה – «võitlema», «peale käima», «peale jääma», «võimust võtma» – ning sõnast אֵל – «Jumal» – ja tähendab tõenäoliselt «Jumal võidab», «Jumal võtab võimust», «Jumal jääb peale».

Kui...nägid – וַיֵּרָא – sõna רָאָה tähendab «nägema», «jälgima», «ära tundma», «mõistma».

Ja nad kartsid – וַיִּירָאוּ – sõna יָרָא – «kartma» – tähistab ka aukartust ja aupaklikku kummardamist.

Ligneda – מִגִּשְׁתָּ – sõna גָּשַׁתְּ tähendab «lähenema», «lähedale tulema/astuma».

Ja...hüüdis – וַיִּקְרָא – sõna קָרָא tähendab «hüüdma», «kutsuma».

Ja kõik koguduse ülemad – וְכָל־הַנְּשִׂאִים בְּעֵדָה – sõna נָשִׂיא – «ülik», «ülem», «juht» – tuleneb verbist נָשָׂא – «üles tõstma», «ülendama». Sõna עֵדָה võib tähistada nii organiseeritud kogudust ja kogunemist (nt perekondlikku kokkusaamist) kui suvalist rahvahulka või -massi (ka negatiivses tähenduses).

Tulid jälle – וַיִּשְׁבוּ – sõna שׁוּבֵי tähendab «tagasi pöörduma», «tagasi tulema», «naasma», aga ka «[kellestki ära või kellegi poole] pöörduma».

Ja ta käskis neid teha – וַיִּצַוֵם – sõna צָוָה tähendab «korraldust andma», «ülesannet andma», «ülesandeks seadma/tegema».

Issand – originaalis kasutatakse siin ja ülejärgmises salmis Jumala nime יהוה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

Siis ta pani – וַיִּתֵּן – sõna נָתַן tähendab «andma», «panema», «seadma».

Pani...ära – וַיִּסֵּר – sõna סָרֵר tähendab siin «ära võtma», «eemaldama», «kõrvaldama».

Sisuline analüüs

Teise Moosese raamatu 34. peatükk algab Jumala käsuga Moosesele, et too valmistaks endale uued kivilauad esimeste asemel, mis Mooses oli Jumala mäelt alla tulles purustanud, kuna rahvas oli ebajumalateenistusele andudes rikkunud lepingut, mille Jumal oli käsuseadust andes Iisraeliga sõlminud (2Ms 32:19). Rahva patu lepitamiseks ja Jumala palge leevendamiseks läks Mooses mäele tagasi ning anus Issandat, olles valmis iseennast hüvitusohvriks tooma: «Oh häda! See rahvas on teinud suurt pattu ja on

enesele valmistanud kuldjumalad. Kui sa nüüd siiski annaksid andeks nende patu! Aga kui mitte, siis kustuta mind oma raamatust, mille oled kirjutanud!» (2Ms 32:31j)

Jumal ei nõustunud Moosese ohvrit vastu võtma, vaid sõnas: «Kes minu vastu on pattu teinud, selle ma kustutan oma raamatust. [...] Oma karistuspäeval ma karistan neid nende patu pärast.» (2Ms 32:33j) Et Iisraeli mitte hävitada, otsustas Jumal ta oma palge eest minema saata – Mooses aga ei leppinud sellega, vaid astus taas vahemehena Issanda ette: «Kui Su pale ei tule kaasa, siis ära vii meid siit ära! Sest millest muidu tuntakse, et oleme armu leidnud Sinu silmis, mina ja Su rahvas, kui sellest, et Sina käid koos meiega, nõnda et meie, mina ja Su rahvas, erineme kogu rahvast, kes maa peal on?» (2Ms 33:15j)

Issand leebus ja vastas: «Mina teengi nõnda, nagu oled soovinud, sest sa oled armu leidnud minu silmis ja ma tunnen sind nimepidi.» (2Ms 33:27) Seepeale palus Mooses, et Jumal näitaks talle oma auhiilgust, mida Jumal tegigi, Moosest kaljulõhese peites ja tema eest möödudes (2Ms 33:21–23; 34:5–9). Mooses pidi aga Jumala ja Iisraeli vahelise lepingu uuendamiseks ja kinnitamiseks valmistama uued kivilauad, millele Issand kirjutas samad sõnad, mis olid olnud Mooses poolt purustatud laudadel (2Ms 34:1).

Mooses viibis Jumala palge ees «nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd leiba söömata ja vett joomata» (2Ms 34:28) ning kui ta siis mäelt alla tuli, hiilgas või kiirgas⁵ tema palge nahk nõnda, et isegi Aaron, rääkimata ülejäänud rahvast, oli hirmul ega julgenud Moosese juurde astuda. See hirm on mõistetav, kuna Moosese palge kiirgus polnud midagi muud kui Jumala enda auhiilguse peegeldus ning Jumal ise oli Mooseselegi öelnud, et ükski inimene ei või Teda näha ja elama jääda (2Ms 33:20). Küllap oli inimestel meeles alles hiljuti kogetud surmahirm, mille tekitas Jumala mäelt kostva mürina ja sarvehääle kuulmine ning sealtsamast paistva tule ja suitsupilve nägemine, mis pani rahva Moosest anuma: «Räägi sina meiega, siis me kuulame! Ainult ärgu Jumal meiega rääkigu, et me ei sureks!» (2Ms 20:19)

Nüüd tuleb Mooses taas Jumala juurest, tema pale hiilgab ning inimeste südameil lasub hirm karistuse ees, mis enesestmõistetavalt peaks järgnema äsjasele ebajumalateenistusse langemisele. Seekord jäi karistus tulemata – vastupidi, Mooses kutsus Iisraeli ülikud ja veidi hiljem kogu rahva enda juurde ning andis neile teada, mida Jumal oli talle kõnelnud ning mida nad peavad nüüd tegema. Moosese sõnum oli lihtne: leping Issandaga kehtib taas ja see tähendab, et Iisrael peab elama vastavalt selles sätestatud seadustele.

Et inimesi rahustada, pani Mooses oma näole katte, varjates nõnda oma palgeilt kiirgava jumaliku auhiilguse. Selle mõtteks ei olnud mitte Jumala palge peitmine rahva

⁵ Ehk olekski «kiirgama» parem tõlkevaste, kuna see viitab Moosese palgelt lähtunud kiirtele, mis võisid tekitada ka mulje sarvedest (vt vastavat keelelist märkust koos allmärkusega).

eest, nagu Jumal oli ähvardanud teha siis, kui Ta tahtis Iisraeli karistada, vaid vastupidi, kinnitus, et Jumal on «halastaja ja armuline, pika meelega ja rikas heldusest ning tõest» ning «annab andeks ülekohtu ja üleastumised ning patu» – kuigi kahtlemata on tõsi ka see, et Ta «ei jäta süüdlast karistamata, vaid nuhtleb vanemate patud lastele ja lastelastele kolmanda ja neljanda põlveni» (2Ms 34:6j). Moosese kiirgav pale oleks olnud karmiks, ehk koguni halvavaks meeldetuletuseks Jumala pühadusest, ja nii andis Mooses oma palet kattes rahvale võimaluse hinge tagasi tõmmata ja rahuneda.⁶

Just nii käsitleb Moosese palge kiirgust apostel Paulus, kelle jaoks Moosese vahendustegevus ei olnud midagi muud kui surma- ja hukkamõistuteenistus: «Kui juba kirjatähtedega kividesse uuristatud surmateenistus sündis kirkuses, nii et Iisraeli lapsed ei suutnud vaadata Moosese palgesse selle kirkuse pärast, mis ometi oli kaduv, kuidas siis vaimuteenistus ei peaks sündima veelgi suuremas kirkuses? Kui juba hukkamõistuteenistusel oli kirkus, siis on õigeksmõistuteenistus veel palju suurem kirkuselt.» (2Kr 3:7–9) Moosese hiilgav pale täitis sedasama ülesannet, mida ka tema poolt «kirjatähtedega kividesse uuristatud» käsuseadus: see tuletas inimestele meelde nende pattu ja lootusetut küündimatust, millest on ainult üks väljapääs, nimelt Jumala päästev ja vabastav arm Jeesuses Kristuses.

Paulus kirjutab: «Meie ei ole ju iseendast kõlblikud midagi lugema oma teeneks, just nagu oleks see meist endist, vaid meie kõlblikkus tuleb Jumalalt, kes on teinud meid kõlblikuks teenima uut lepingut, mitte kirjatähe, vaid Vaimu lepingut, sest kirjatäht suretab, aga Vaim teeb elavaks.» (2Kr 3:5j) Moosese palgel olev kate ei varja Pauluse sõnul mitte ainult püha Jumala auhiilgust, mis ähvardab hävitada sellesse vaatava patuse, vaid paraku ka Jumala tõelist olemust, mis seisneb halastuses ja andeksandvas armus. Jumal ei taha inimest ei hävitada ega isegi orjastada, vaid ta tõeliselt vabaks teha, nii et ta võib vaadelda Issanda kirkust katmata palgega, ilma hirmuta, saades Jumala Vaimu väes «samasuguseks kujuks kirkusest kirkusesse» (2Kr 3:18).

Jumala eluandev kirkus⁷ ei saa tõeliselt nähtavaks mitte Moosese kiirgavil palgeil, vaid evangeeliumi valgusena Jeesuses Kristuses, «kes on Jumala kuju» (2Kr 4:4). Paulus ütleb siin sedasama, mida apostel Johannes oma evangeeliumi alguses: «Ja Sõna sai lihaks ja elas meie keskel, ja me nägime Tema kirkust nagu Isast Ainusündinu kirkust, täis armu ja tõde. Jah, meie kõik oleme võtnud Tema täiusest, ja armu armu peale. Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu. Keegi ei ole iialgi näinud Jumalat. Ainusündinud Poeg, kes on Isa rinna najal, Tema on meile teate toonud.» (Jh 1:14.16–18)

⁶ Sarnaselt Iiobi kaebelaulule: «Mis on inimene, et Sa pead teda suureks ja et Sa paned teda tähele, vaatad ta järele igal hommikul ja katsud teda läbi igal hetkel? Kas Sa ei pööragi oma pilku ära mu pealt ega jäta mind süljeneelamise ajakski?» (Ii 7:17–19)

⁷ «Aga igavene elu on see, et nad tunneksid Sind, ainsat tõelist Jumalat, ja Jeesust Kristust, kelle Sina oled läkitanud.» (Jh 17:3)

Moosese palge kirkus oli kaduv (2Kr 3:13) ja meiegi kanname Jumala armu imelist aaret praegu veel nõtrades ja vääritudes saviastjates (2Kr 4:7), ent me võime teada, et «kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt» ning «see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au, meile, kes me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene» (2Kr 4:16–18).

Iga kord, kui Mooses läks Jumala ette, võttis ta katte näo pealt ära, sest Jumala eest ei olnud tal võimalik midagi peita. Eeskätt astus Mooses Jumala palge ette vahemehena – selleks, et otsida lepitust rahva pattudele ning anuda Issandalt armu, halastust ja heldust. Katte pani Mooses näo ette tagasi siis, kui oli rääkinud Iisraeli lastele edasi kõik, mis Jumal oli talle kõnelnud. Küllap siingi on peidus varjatud evangeelium: see, et Jumal oma rahvaga räägib, näitab, et Ta hoolib oma rahvast, ning see, et Mooses pärast Issanda sõnade edastamist oma palge kiirguse taas kinni katab, kinnitab, et Jumal ei taha rahvast oma palge leegitseva tulega tuhaks põletada⁸, vaid hoida ja õnnistada.

Jutluseks

Issanda muutmise püha on vähemalt läänekirikus üks uuematest pühadest. Suurest osast keskaegsetest kohalikest kalendritest seda ei leia; seal, kus Issanda muutmise püha tähistati, tehti seda enamasti 6. augustil, mõnel pool ka 7. augustil.

Idakirikus on Issanda muutmise püha hiljemalt 7. sajandist tähistatud 6. augustil, Armeenia kirikus 7. pühapäeval pärast Kolmainupüha (samamoodi alates 16. sajandist Rootsi ja Soome kirikuis, kust see on üle võetud praegusesse EELK kirikukalendrisse). Kogu läänekiriku jaoks kohustusliku Issanda muutmise püha tähistamise 6. augustil kehtestas paavst Callistus III aastal 1457 tänuks aasta varem türklaste üle saavutatud võidu eest Belgradi all. Luterlikes kirikutes on Issanda muutmist tähistatud Ilmumisaja viimasel pühapäeval, ning rooma-katoliku kiriku traditsioonilise missaali järgi loetakse muutmispüha Evangeeliumi Matteuse järgi (Mt 17:1–9) ka paastuaja teisel pühapäeval.

Issanda muutmise püha aluseks oleva evangeeliumijutustuse keskseks sõnumiks on esmalt kinnitus Jeesuse jumalikkusest, mis avaldus Tema kirkastamises ja taevast kostnud Isa hääles, millega Jumal kordas nüüd juba Jeesuse jüngritele kuuldavalt sedasama, mida oli öelnud Jeesusele endale Tema ristimisel: «See on mu armas⁹ Poeg, Teda kuulake!» (Mk 9:7; vrd Mk 1:11 ja Mt 17:5)

Seda kinnitust ei tule mõista mitte ainult jüngrite teavitamisena Jeesuse tõelisest olemusest, vaid nende kinnitamisena ja ettevalmistamisena selleks, mis on järgnemas.

⁸ «Sest meie Jumal on neelav tuli!» (Hb 12:29)

⁹ Või «äravalitud/väljavalitud» (Lk 9:35).

Üks kolmest tookord Jeesusega mäel viibinud jüngrist, Peetrus, kirjeldab seda sündmust põhjapaneva kogemusena, mis on olnud tema jaoks määravam isegi pühakirjatunnistusest: «Ja seda häält me kuulsime tulevat taevast, kui me olime koos Temaga pühal mäel. Ja nii on meil midagi kindlamat prohvetisõnast ja te teete hästi, kui panete tähele seda nagu lampi, mis paistab hämaras paigas, kuni päev hakkab haigetama ning koidutäht tõuseb teie südameis.» (2Pt 1:18j)

Teiseks oluliseks osaks Issanda muutmise püha sõnumis on Moosese ja Eelija ilmutamise läbi antav tunnistus sellest, et Jeesuses on täitunud nii Vana Testamendi prohvetite ettekuulutused kui kõik see, mille eelkujutiseks ja ettevalmistuseks on Moosese Seadus. See, kuidas Jeesus vanad ettekuulutused täide viib, tuleb eriti selgelt esile Luuka evangeeliumi sõnades: «Ja ennäe, kaks meest kõnelesid Jeesusega, need olid Mooses ja Eelija, kes kirkuses ilmudes rääkisid Tema eluotsast, sellest, mis Tal Jeruusalemmas tuli täide viia.» (Lk 9:30j).

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on kolmanda lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (2Ms 34:29–35) Moosese tagasitulek Siinai mäelt, millel toimunud kohtumisest Issandaga jäi tunnistust andma Moosese palge hiilgus, mille tõttu inimesed kartsid Moosesele isegi läheneda, nii et ta pidi panema katte näo ette.

Kolmanda lugemisaasta Epistel (2Kr 3:7–18) haakub Vana Testamendi lugemisega suurepäraselt, kuna apostel Paulus kasutab kirjeldust Moosese palge hiilgamisest ja katmisest võrdpildina kogu Vana Testamendi kohta, milles sisalduvad ettekuulutused on saanud mõistetavaks ning tötused täitunud Jeesuses Kristuses. Epistel lõpeb üleva tulevikuväljavaatega: «Aga meid kõiki, kes me katmata palgega vaatleme Issanda kirkust peegeldumas, muudetakse samasuguseks kujuks kirkusest kirkusesse.»

Kolmanda lugemisaasta Evangeeliumiks (Lk 9:28–36) on Jeesuse muutmise kirjeldus Luuka evangeeliumi järgi, mille kulminatsiooniks on juba mainitud märkus, et Mooses ja Eelija kõnelesid Jeesusega Tema eluotsast (*exodusest*), mille Ta pidi Jeruusalemmas täide viima.

Vana Testamendi lugemisele jutlustades võib keskenduda Seaduse ja Evangeeliumi vahekorrale vastavalt Moosese ja Jeesuse isikute näol, näidates Mooset kui vahemeest Iisraeli rahva ja Jumala vahel ühelt poolt Jeesuse kui tõelise Jumala ja inimeste vahelise Vahemehe eelkujuna ning teiselt poolt, lähtudes eeskätt apostel Pauluse käsitlusest, Tema vastandina. Moosese palgelt kiirgas Jumala enda auhiilgus, ent mitte eluandva valgusena, vaid hävitada ähvardava tulena, seepärast pidi Mooses oma näo kinni katma. Jeesuses Kristuses on saanud avalikuks Jumala armu kirkus ja täius, mis kingib uue ja igavese elu kõigile, kes seda näevad ja sellest osa saavad.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Kui Mooses oli saanud Jumalalt esimesed käsulauad ning nendega Siinai mäelt alla tulnud, pidi ta nägema, kuidas tema rahvas oli valmistanud endale ebajumalakuju ning asunud seda kummardama. Seepeale purustas Mooses käsulauad märgiks, et Jumala ja Tema rahva vahel sõlmitud leping on murtud. Jumal ähvardas Iisraeli hüljata, kuid heitis talle Moosese anumise peale siiski armu ja käskis Moosesel valmistada uued käsulauad, uuendades nõnda oma lepingut Iisraeliga. Mooses astus rahva eest välja tõelise vahemehena, olles valmis ise surema – kuulutades nõnda ette seda Vahemeest Jumala ja inimeste vahel, kes tuli ja andiski oma elu, et langenud inimkond lunastada ja Jumalaga lepitada.
2. Mooses viibis Jumala palge ees nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd ning kui ta siis mäelt alla tuli, kiirgas tema pale Issanda auhiilgust, nii et inimesed olid hirmul ega julgenud talle läheneda. Mooses kuulutas rahvale kõike, mida Issand oli talle öelnud, ning seadis Iisraelile ülesandeks järgida kõiges Jumala käsuseadust. Oma palge kattis Mooses aga kinni, et inimesed ei peaks nägema sellelt hiilgavat kirkust kui lakkamatut meeldetuletust Jumala pühadusest, mis on patusele inimesele kui hävitav tuli. Ainult siis, kui Mooses taas Jumala palge ette läks, võttis ta katte ära ning pani selle tagasi pärast seda, kui oli andnud rahvale edasi kõik, mida Jumal talle kõneles.
3. Mooses kui vahemees Jumala ja inimeste vahel on Kristuse eelkujutis. Aga ta on ka Kristuse vastand, kehastades kaduvat ning paraku inimestele hukkamõistu ja surma toovat lepingut, kuna see tuletab meile meelde meie pattu ega või meid päästa. Kristus on Uue Lepingu Vahemees (Hb 9:15), kelle veri «puhastab meid kogu patust» (1Jh 1:7). Jumal kingib meile Kristuses oma armu läbi vabaduse ja elu ega pane enam katet oma kirkusele, vaid lubab meil seda palgest palgesse näha. Veelgi enam: Jumal tahab meidki muuta oma kirkuse sarnaseks.